

PROJECTE EDUCATIU DE L'IES ENRIC VALOR DE PEGO

TRACTAMENT TRANSVERSAL DE L'EDUCACIÓ EN VALORS

Document actualitzat

Aprovat pel Claustre i pel Consell Escolar en data: abril 2012

ORIENTACIONS GENERALS PER A LA INCORPORACIÓ DELS TEMES TRANSVERSALS EN LES DIFERENTS MATÈRIES, ÀMBITS I MÒDULS

I. INTRODUCCIÓ

La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, estableix en els articles 1.c. i 1.e., relatius als principis de l'educació, la transmissió i posada en pràctica de valors que afavorisquen la llibertat personal, la responsabilitat, la ciutadania democràtica, la solidaritat, la tolerància, la igualtat, el respecte i la justícia, així com els que ajuden a superar qualsevol tipus de discriminació, la formació per a la pau, el respecte als drets humans, la vida en comú, la cohesió social, la cooperació i solidaritat entre els pobles així com l'adquisició de valors que propicien el respecte cap als éssers vius i el medi ambient, en particular al valor dels espais forestals i el desenvolupament sostenible.

També, en l'article 121, relatiu al projecte educatiu, s'indica que aquest document del centre arreglarà els valors, els objectius i les prioritats d'actuació. Així mateix, incorporarà la concreció dels currículums establerts per l'Administració educativa que correspon fixar i aprovar al Claustre, així com el tractament transversal en les àrees, matèries o mòduls de l'educació en valors i altres ensenyaments.

II. SOBRE LA TRANSVERSALITAT

D'acord amb allò assenyalat a la LOE, els currículums de les diferents etapes educatives abracen un conjunt de continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals i, a més d'aquests sabers, i per tal de contribuir a la formació integral de la personalitat de l'alumnat, una sèrie de temes o continguts en valors que no pertanyen a una matèria, àmbit o mòdul concrets però que es troben presents de manera global dins els objectius generals d'aquests, a la vegada que han de ser presents en la pròpia organització i vida quotidiana del centre.

En aquest context, l'institut esdevé un espai per a l'aprenentatge de criteris i normes de convivència d'acord amb uns principis i valors que han de regir una societat oberta, plural, democràtica, en un procés educatiu que intente ser el més racional, crític, conscient i interdisciplinari possible.

La introducció de la transversalitat no significa la pèrdua d'autonomia dels diferents departaments sinó fer més clara i explícita una qüestió tan inevitablement present com és la transmissió de valors, la importància de l'aprenentatge dels quals està determinada perquè responen als problemes i a les exigències del nostre temps i a una real i vertadera inserció de l'alumnat en una societat actual basada en els principis democràtics de la convivència.

Publicats els reials decrets d'ensenyaments mínims i els decrets autonòmics pels quals s'estableixen els currículums de les distintes etapes educatives, cada departament didàctic haurà d'impartir, en primera instància, els continguts de les disciplines que tinguen assignades, però no obstant això, també haurà d'oferir vies i possibilitar, de manera conjunta, l'aprofundiment en certs valors utilitzant-hi materials i activitats específiques o relacionades amb les diferents assignatures.

La transversalitat no augmenta el contingut de les disciplines però sí que hi afegeix aspectes importants a l'hora d'enfocar les assignatures envers una millor relació entre elles i a una major unitat en l'acció educativa. Qualsevol de les matèries/àmbits/mòduls dona peu a incorporar temes transversals encara que no és menys cert que unes/uns ofereixen més possibilitats i més recursos que altres.

III. TRANSVERSALITAT I EDUCACIÓ EN VALORS

L'Ordre de 20 de desembre de 1994, del Conseller d'Educació i Ciència (DOGV del 03-03-1995), dicta instruccions per al desenvolupament de l'educació en valors en les activitats educatives als centres docents.

El centre docent:

- Inclourà al seu projecte educatiu i al seu projecte curricular el contingut propi de l'educació moral i cívica, al voltant de la qual giraran els temes transversals de totes/tots les/els matèries/àmbits/mòduls del currículum.

- Es responsabilitzarà de la formació moral i cívica de l'alumnat, que quedarà reflectida en les seues normes de funcionament, en la programació dels ensenyaments i en les actuacions de tots els membres de la comunitat escolar.

- Inclourà els temes transversals en les activitats educatives habituals del centre, així com en activitats específiques com a estratègia per al complement de l'educació en valors. Els esmentats valors, entre altres, són: responsabilitat, justícia, solidaritat, tolerància, llibertat, igualtat, etc.

Tenint en compte la Llei d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE), que va introduir la transversalitat com a innovació important, i la bibliografia sobre el tema, a més de les consideracions que al respecte s'han assenyalat en la pròpia LOE, els temes transversals, i els objectius bàsics que han de concretar-se en cadascun d'ells, són, entre altres, els següents:

1. EDUCACIÓ MORAL I CÍVICA

És la base i el punt de referència de la resta de temes transversals.

Els seus objectius bàsics són:

- Descobrir els valors dominants de la societat actual per reconèixer aquells que vertaderament són importants per al desenvolupament de l'ésser humà.

- Saber identificar aquelles accions humanes que manifesten la dimensió moral de la nostra existència i que poden contribuir a un desenvolupament positiu de la persona.

2. EDUCACIÓ PER LA PAU

És considerada una conseqüència de la justícia, tenint en compte un pacifisme actiu i responsable en el qual està implicada la pròpia llibertat limitada per la llibertat dels altres.

Els seus objectius bàsics són:

- Construir i potenciar unes relacions de diàleg, pau i tolerància en l'àmbit escolar i, en general, en totes les nostres relacions quotidianes.

- Desenvolupar l'atenció i l'interès davant el fet de la diversitat de les persones i de les cultures dels pobles, reconèixer i potenciar aquesta diversitat com un gran valor i manifestar una actitud oberta, respectuosa i tolerant.

- Entrenar-se per a la solució dialogada de conflictes dins l'àmbit escolar, com també fora d'aquest.

3. EDUCACIÓ PER A LA IGUALTAT

Aquest tema transversal consisteix a eliminar qualsevol tipus de discriminació o intolerància en les conductes personals i socials reflectides en la vida diària.

El seus objectius bàsics són:

- Acceptar, respectar i valorar les característiques i qualitats de les altres persones sense deixar-se influir per cap tipus d'actitud discriminatòria.
- Descobrir i integrar el fet de la diversitat i de les diferències (biològiques, culturals, racials, etc.) com un valor i una riquesa.
- Desenvolupar l'autoestima i una concepció del cos com a expressió de la personalitat.

4. EDUCACIÓ AMBIENTAL

No es refereix solament a l'àmbit de la Natura en general sinó també als àmbits més pròxims i concrets en els quals es mouen les persones (localitat, barri, casa, institut...).

Els seus objectius bàsics són:

- Descobrir i prendre consciència del fet que l'ésser humà té la capacitat de modificar, favorablement o desfavorable, els ecosistemes. És a dir, adquirir la consciència de les possibles incidències dels comportaments personals sobre l'equilibri de l'entorn.
- Desenvolupar capacitats i tècniques per relacionar-se amb el medi sense contribuir al seu deteriorament, així com hàbits individuals de protecció d'aquest.

5. EDUCACIÓ SEXUAL

Aquest tema transversal consisteix a ajudar a descobrir la dimensió afectiva de la relació sexual assumint pautes de conducta integradores i respectuoses de la diversitat per raó del sexe.

Els seus objectius bàsics són:

- Prendre consciència de la dimensió sexual de la vida humana i comprendre-la en els seus diferents aspectes.
- Reconèixer críticament els problemes que planteja la nostra societat, rebutjant conductes sexistes tant als mitjans de comunicació com al medi familiar, escolar i social.
- Adquirir formació suficient i científica sobre anatomia i fisiologia d'ambdós sexes, maduració sexual, reproducció humana i manifestacions diverses de la sexualitat.
- Consolidar una sèrie d'actituds bàsiques i hàbits d'higiene relacionats amb la sexualitat.
- Elaborar criteris per a judicis morals referents a temes d'índole sexual.

6. EDUCACIÓ PER A LA SALUT

En aquest tema transversal s'entén la salut com a salut física, biològica, mental i social, i considera les pràctiques que incideixen negativament en la salut.

Els seus objectius bàsics són:

- Despertar i estimular l'interès per l'esport i l'activitat física com a mitjà per a assolir una vida saludable i per a fomentar la companyia, la solidaritat i l'amistat.
- Conèixer i valorar el propi cos, les principals anomalies i malalties així com la manera de prevenir-les i curar-les.
- Desenvolupar hàbits de salut: higiene corporal, alimentació correcta, prevenció d'accidents, etc.

7. EDUCACIÓ DEL CONSUMIDOR

Contra el consum desenfrenat, automàtic, mimètic i acrític, l'educació del consumidor es dirigeix a desenvolupar en l'alumnat autonomia d'actuació i de criteri, englobant en ella, l'interès per la millora de la qualitat de vida i pel respecte a l'entorn mediambiental.

Els seus objectius bàsics són:

- Aprendre a usar, gaudir i tenir cura dels béns que es posseeixen o es

consumeixen, per senzills que semblen, reconeixent la seua utilitat real per a la vida i valorant-los en funció d'aquesta.

- Adquirir esquemes de decisió que consideren totes les alternatives i efectes individuals, socials, econòmics i mediambientals.

- Desenvolupar un coneixement dels mecanismes de mercat, així com els drets del consumidor.

- Crear una consciència de consumidor responsable que se situe críticament de cara al consumisme i la publicitat.

8. EDUCACIÓ VIAL

Aquest tema transversal es tractarà des de les normes de trànsit i les conseqüències del seu incompliment, així com des dels coneixements teòrics que aporten la ciència i la tècnica.

Els seus objectius bàsics són.

- Aprendre a usar, gaudir i tenir cura dels béns públics de la ciutat: mitjans de transport, zones verdes, parcs, vies públiques, etc.

- Desenvolupar una actitud crítica davant de situacions de comportament incívic que alteren la convivència: agressivitat, competitivitat, insolidaritat, etc.

- Sensibilitzar l'alumnat sobre els accidents i altres problemes de trànsit, adquirint conductes i hàbits de seguretat vial com a vianants i com a usuaris de vehicles.